

KRIR/MR/W/1071/2016

Warszawa, 18.08.2016 r.

Pan
Bogusław Rzeźnicki
Dyrektor Departamentu
Hodowli i Ochrony Roślin
Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Dyrektorze,

W odpowiedzi na pismo znak HORon-6802-839/16(842) z dnia 11.08.2016r. przekazuję poniżej uwagi samorządu rolniczego do przedstawionego projektu dokumentu pt. „Opracowanie danych na potrzeby raportu z realizacji dyrektywy 91/676/EWG (azotanowej) w okresie 2012-2015”.

Celem wprowadzenia programu jest poprawa stanu wód i przywracanie określonych przepisami prawa standardów ich jakości. Wprowadzone zostały obszary OSN, a nie we wszystkich zlewniach w latach 2012-2015 zostały wykonane badania wód podziemnych. Zgodnie z raportem stosowanie azotu na gruntach ornych nie przekracza 150/kg/N/ha, a jest to dawka zalecana również w rolnictwie zrównoważonym. Mimo to zostały wprowadzone obszary OSN. Program działań obliuguje wszystkich rolników do gospodarowania zgodnie z określonymi wymogami. Ustalone sankcje karne dla rolników za nieprzestrzeganie wymogów na terenach OSN dotyczące przechowywania i stosowania obornika oraz za brak dokumentacji są naszym zdaniem zbyt wysokie.

Przedstawiony raport należy rozpatrywać w warstwie formalnej, opisującej wyniki analiz wód na obszarach obecnych OSN w latach 2012 – 2015 oraz w warstwie wynikowej, co ma być przesłanką do ostatecznych ustaleń, co do zapisów nowej ustawy wodnej. W zakresie formalnym wyniki raportu należy przyjąć bezdyskusyjnie zakładając, że zgodnie z przyjętą metodyką unijną badania wód na ww. obszarach OSN zostały przeprowadzone właściwie. Z analizy przedstawionych wyników badań można wyciągnąć jednoznaczny wniosek, że stan wód na badanych obszarach w latach 2012-15 nie uległ pogorszeniu, a w większości przypadków nastąpiły trendy poprawy z punktu widzenia wpływu rolnictwa na stan badanych wód szczególną wartością w raporcie mają dane potwierdzające szybką ekstensyfikację naszego rolnictwa, gwałtowny spadek nawożenia mineralnego w badanym okresie, spadek produkcji zwierzęcej i związany z nim spadek donacji azotu pochodzenia organicznego do gleb, a także szybko spadająca powierzchnia użytków rolnych jednoznacznie

wskazują, że to nie rolnictwo jest główną przyczyną przesłanek do objęcia OSN-ami terenu całego kraju. W sensie politycznym należy podkreślić fakt wzrostu emisji azotu ze źródeł przemysłowych w badanym okresie o prawie 1/5.

Z treści werbalnej raportu w zakresie dotyczącym zasad gospodarowania na badanych obszarach OSN wynika, że w znacznej mierze powtórzono tezy i propozycje zawarte w projekcie nowego Prawa Wodnego. Można nawet skonstatować, że twórcy raportu w pewnej części próbowali dostosować wyniki badań do restrykcyjnych koncepcji zawartych w nowym prawie wodnym. Jednocześnie wskazuje na to fakt cytowania wprost w raporcie znacznych fragmentów nowego prawa wodnego dotyczącego nowej koncepcji krajowego OSN, a także wprowadzenia w warstwie werbalnej projektu raportu dużych fragmentów uzasadnienia tego projektu. Zadziwiający jest fakt, że w raporcie nie pojawia się konkluzja zmierzająca do powiązania wyników badań wód przedstawionych w raporcie z propozycjami nowego prawa wodnego. W tym sensie projekt raportu różni się z koncepcjami nowego prawa wodnego.

Wnioski w raporcie są bardzo oszczędne, co do pożądanego kierunku działań na terenie OSN, natomiast zawierają bardzo istotne stwierdzenia dotyczące faktycznej sytuacji i trendów, co do stanu wód na obecnych OSN-ach. W większości przypadków wnioski dotyczące poszczególnych OSN-ów zawierają stwierdzenia o nieistotności skażenia wód azotanami i wręcz potwierdzają dobry stan wód na ponad 2/3 badanych obszarów, co jednoznacznie potwierdza, że sytuacja w tym zakresie jest dobra i nie może być przesłanką do objęcia całego kraju OSN. Warto w tym miejscu przypomnieć, że w latach 2004-2007 był przeprowadzany audyt stanu jakości wód pod kątem dyrektywy azotanowej i wyniki ówczesnego raportu były pozytywne dla całego kraju za wyjątkiem kilkunastu zagrożeń punktowych. Reasumując przedstawiony projekt raportu w warstwie formalnej należy przyjąć p[pozytywnie, natomiast w warstwie wnioskowej raport powinien zawierać konkluzje kierunkowe, w szczególności pod kątem zabezpieczenia interesów rolniczych w związku z zamiarem wprowadzenia krajowego OSN.

Należy podkreślić, że sankcje za nieprzestrzeganie wymogów związanych ze zmniejszeniem azotanów pochodzenia zwierzęcego są bardzo rygorystyczne. Dlatego powinien zostać wprowadzony okres przejściowy, w którym producenci będą mogli zmodernizować swoje gospodarstwa np. poprzez korzystanie ze środków unijnych jak: Inwestycje w gospodarstwach rolnych położonych na obszarze OSN. Większy nakład zobowiązań powinien być również wprowadzony na zakłady przemysłowe, które również powodują kolosalne zanieczyszczenie azotanami.

Pozostaję z poważaniem

PREZES
wej Rady Izby Rolniczych
tor Szmulewicz